

industrijsko-gospodarski pregled

Uređuju: Hedviga Kveder i Ivan Jerman

Fluorokemikalije kod Atofine

Atofina počinje proizvodnju hidrofluorugljika HFC-32 (metilen fluorid) u svom pogonu u Zaramillu, Španjolska. S tom investicijom nadopunjuje HFC-143a, koji se već proizvodi u tom pogonu. Atofina je jedini europski proizvođač HFC-32, koji je komponenta u mješavini HFC, koja zamjenjuje hidroklorofluorogljik-22 za primjenu u kondicioniranju zraka širom svijeta. I.J.

BASF proširuje kapacitet citrala

BASF izgrađuje postrojenje za proizvodnju citrala s godišnjim kapacitetom od 40 ktona. Citral je intermedijer koji služi za proizvodnju vitamina A i E i aroma kemikalija. Postrojenje se gradi u Ludwigshafenu, Njemačka i zamijenit će postojeći, kapacitet od 10 ktona godišnje. Dovršenje izgradnje planirano je u 2004. godini. I.J.

Avecia povećava proizvodnju DNA

Avecia proširuje svoje postrojenje za proizvodnju DNA u mjestu Milford, SAD, uz investicije od 5 milijuna dolara. Time je utrošila proizvodni kapacitet na oko 200 kg godišnje. Tvrtka dalje planira povećanje kapaciteta do 300 kg godišnje u pogonima Milford, SAD i Grangemouth, Škotska. Tvrtka također planira izgradnju postrojenja s kapacitetom od 1000 kg godišnje na jednoj od navedenih lokacija. I.J.

Suradnja na području antidepresiva

Roche i britanska biofarmaceutska tvrtka Vernalis dogovorile su se o suradnji, na osnovi razvojno-istraživačkih programa tvrtke Vernalis, na istraživanju i razvoju novih lijekova za terapiju depresije. U tom poslu će Vernalis primiti oko 80 milijuna dolara. Te dvije tvrtke već surađuju na istraživanjima pretilosti i šećerne bolesti. I.J.

DuPont u Južnoj Koreji

Američka tvrtka DuPont performance Coatings i korejska tvrtka Kumgang Korea Chemical Company, Ltd. potpisale su ugovor o tehničkoj suradnji. Predmet ugovora je tehnologija serije autolakova od DuPonta kao i tehnički know-how. Korejska KCC najveći je isporučitelj autolakova u Koreji i ujedno najvažniji dobavljač za Hyundai Motor Company. I.J.

Zajednički petrokemijski pothvat u Južnoj Koreji

Tvrtka Atofina i južnokorejska Samsung-Grupa osnovale su zajedničku organizaciju s udjelima 50/50, koja će na lokaciji Daesan izgraditi petrokemijski kompleks za proizvodnju široke palete baznih petrokemijskih proizvoda i polimera. Godišnji kapaciteti bit će 650 ktona etilena, 670 ktona stirena, 500 ktona para-ksilena i 670 ktona poliolefina. I.J.

Đuro Đaković Montaža, d.o.: Poslovanje u prošloj godini

U 2003. godini tvrtka Đuro Đaković Montaža d.o. Slavonski Brod, izvezla je 54 % svojih usluga na inozemna tržišta putem svojih podružnica u Njemačkoj i Tunisu.

Prema izvještaju za 2003. godinu po ostvarenim prihodima od izvoza tvrtka Đuro Đaković Montaža na visokom je 49. mjestu. H.K.

Pogon Molve: Proizvodnja plina u prvom polugodištu

U prvih šest mjeseci ove godine najveći Naftaplinov proizvodni pogon Molve proizveo je 560 milijuna kubika plina, što je više od planiranih količina za polja Molve, Kalinovac, Stari Gradec i Gola, koja su u sastavu toga Pogona.

Premašaj plana od 10 % dalo je polje Molve koje je proizvelo oko 370 milijuna kubika. Polje Kalinovac proizvelo je 135 milijuna kubika, što je ispod planirane količine. Bušotine polja Gola duboka proizvele su 34 milijuna kubika, što je 7 % više od plana. Polje Gola plitka dalo je 5 milijuna kubika, a na polju Stari Gradec proizvedeno je 20,6 milijuna kubika, što je 14 % više od plana. H.K.

Polje Marica - novo hrvatsko-talijansko plinsko polje

U podmorju sjevernog Jadrana polje Marica bit će drugo zajedničko hrvatsko-talijansko plinsko polje. Prema potpisanom ugovoru o podjeli proizvodnje iz triju bušotina polja talijanski ENI i INA dobivat će 600 000 kubika plina na dan.

Od Marice do talijanske proizvodne platforme Barbara (duljina 18 kilometara) završava se polaganje podmorskog plinovoda kojim će se proizvedeni plin transportirati do talijanske obale. U taj projekt INA i ENI uložili su u jednakim omjerima 61 milijun dolara, te će se proizvodnja dijeliti u jednakim omjerima.

Dnevna proizvodnja plina (600 000 tisuća kubika) transportirat će se u Italiju. Hrvatska će preuzeti svojih 300 tisuća kubika iz plinovoda kojim se dovodi ruski plin u Italiju.

Nakon što talijanski partner vrati sva svoja ulaganja u investicijsku gradnju polja Marica, plin će pripasti Hrvatskoj. H.K.

Okoli: Punjenje podzemnog skladišta plina

Od sredine travnja u podzemno skladište plina u Okolima utiskuju se viškovi plina u proizvodno-utisne bušotine. Od prethodnog ciklusa proizvodnje ostalo je 207 milijuna kubika. Na sat se plin utiskuje od minimalnih 30 tisuća do maksimalnih 150 tisuća kubika. U lipnju je utisnuto 43 milijuna kubika.

Oprema se servisira na dijelu postrojenja koje je namijenjeno utiskivanju plina. H. K.

Naftaplin: Istražni radovi u Egiptu

U Egiptu je Naftaplin s drugim stranim tvrtkama angažiran na istraživačkim blokovima North Bahariya, North Eastern Desert, Ras El Ush, East Yidma i East Kalabsha.

Na bloku North Bahariya, 200 kilometara od Kaira, 1998. godine INA je potpisala ugovor s dvije tvrtke o zajedničkom istraživanju. Čileanska tvrtka "Sipetrol" operator je s 50 % udjela na koncesiji, a partneri su IPR s udjelom od 30 % i INA s 20 %.

Godine 2000. prvom istražnom bušotinom, otkriveno je naftno polje, a daljnjim ispitivanjem utvrđeno je ležište nafte.

Ove godine izradom istražnih bušotina Ferdaus-1 i Rawda-1 otkrivena su dva naftna polja. Čileanska tvrtka, koja je na poljima prijavila komercijalnost otkrića nafte, dobila je odobrenje egipatske Vlade za razradu polja i njihovo privođenje u proizvodnju.

INA kao operator (udjelom od 62,72 %) na bloku North Eastern Desert trebala je s njemačkom tvrtkom "RWA-DEA" (udjelom od 37,25 %) izraditi tri istražne bušotine i obaviti potrebne radove. Od daljnjih istraživačkih radova odustalo se zbog negativnih rezultata.

U Sueskom zaljevu na bloku Ras El Ush talijanska tvrtka "IEOC" (ENI) operator je s udjelom od 75 %, a Inin udjel je 25 %. Prema ugovoru o pravu na istraživanje tijekom prve istraživačke faze u planu je izrada istražne bušotine.

U prosincu 2003. godine INA je potpisala ugovor s egipatskom Nacionalnom naftnom kompanijom o pravu na istraživanje bloka East Yidma u Zapadnoj pustinji Egipta. Na istraživačkom bloku INA kao operator ima 50 % udjela, a drugih 50 % ima njemačka tvrtka "RWE".

Istraživački radovi trajat će šest i pol godina. Trebalo bi izbušiti sedam istražnih bušotina. Više naftnih polja nalazi se u proizvodnji u blizini bloka East Yidma.

Na istraživačkom bloku East Kalabsha u istraživačkoj fazi uz AGIP, koji je operator, sudjeluje INA s 25 %.

Već više godina INA ima proizvodnju nafte u Egiptu na proizvodnim poljima Zafir, El Faras, SE E1 Faras, Raml i Raml SW. Od 1994. godine do danas INA je dobila oko 450 000 tona egipatske nafte.

H.K.

Maziva-Zagreb d.o.o.: Novi proizvod - aditiv INA VIG

S dugogodišnjim partnerom, austrijskom tvrtkom Lang Chemie, Maziva-Zagreb d.o.o. proizvela su novi proizvod, aditiv za bezolovni benzin koji se nalazi na tržištu pod nazivom INA VIG.

Dodatkom INA VIG-a bezolovni benzin može se upotrebljavati u motorima vozila starije generacije. INA VIG ne stvara naslage u sustavu rasplinjača, a sprječava oštećenja sjedišta ventila. Upotrebom INA VIG-a smanjuju se troškovi održavanja motora vozila, a vijek trajanja vozila se produžava.

H.K.

Pliva: Prodaja lijeka Sanctura u SAD-u

Američka Uprava za hranu i lijekove (FDA) odobrila je Plivin lijek Sanctura te je u ljekarnama SAD-a počela njegova prodaja. Lijek se upotrebljava za liječenje preosjetljivosti mokraćnog mjehura. Prema izjavi predsjednika i glavnog direktora Plivine kompanije Odyssey tablete Sanctura prodat će se u više od 35 000 ljekarni u SAD-u.

H.K.

Podignuta prva vjetroelektrana

Iznad grada Paga na predjelu Ravne podignuta je prva vjetroelektrana. Na tom području planira se montirati ukupno sedam

vjetroelektrana. Adria Wind Power je investitor projekta. Vjetroelektrana je tipa Vestas V₅₂ i snage 850 kW. Električnu energiju će otkupljivati i distribuirati HEP.

H.K.

Poslovanje Podravke

Vodeći poljski dnevnik Rzeczpospolite je prema istraživanju agencije Young&Rubicam objavio uspješnu prodaju vegete u Poljskoj, koja se ove godine svrstala među tri vodeće marke dok je 2001. godine bila na 26. mjestu.

U prvih šest mjeseci ove godine od prodaje na svim tržištima Podravka je ostvarila neto dobit od 52 milijuna kuna. Ostvareni prihod od prodaje iznosi 1.572 milijarde kuna. Prodaja na domaćem tržištu nije se mijenjala, ali je na inozemnom tržištu porasla 6 %. Prodaja farmaceutika bilježi pad od 1 %, prodaja vegete porasla je 9 %, prehrane i pića 4 %, a trgovačke robe 5 %.

H.K.

Degussa licencira integriranu bioinformatičku platformu tvrtke Genedata za istraživanje metaboličkog inženjerstva

Degussa AG, poslovna jedinica za dodatke u prehrani (Feed Additives Business Unit) u Düsseldorfu i Genedata AG u Baselu obavijestili su da je Degussa licencirala bioinformatičku tehnologiju tvrtke Genedata kao podršku istraživanju metaboličkog inženjerstva razvojnog procesa tvrtke Degussa. To ovlaštenje sastoji se od prilagođenih izdanja Phylosopher™ i Expressionist™ podešenih potrebama biotehnoške industrije.

Očekujemo da će genomske tehnologije koje smo nedavno ugradili u tvrtku Degussa značajno ubrzati naša razvojna područja. Tehnologija Genedata daje nam sveobuhvatno rješenje našim ambicionim bioinformatičkim zahtjevima koji sežu do analize podataka ekspresije do funkcionalne genomike i baza podataka o biološkom poznavanju. Sustav menadžmenta koji podupire istraživanje daje podršku u svim segmentima naših otkrića i razvojnim postupcima", kaže dr. Ralf Kelle, rukovodilac biotehnoškog istraživanja i razvoja dodatka hrani tvrtke Degussa.

"Phylosopher nam omogućava da iskoristimo maksimalno naše poznavanje genoma. Integracija domaćeg znanja s analizom sekvence i ekspresije olakšava identifikaciju metaboličkih osnova i pridonosi racionalnom poboljšanju proizvedenih sojeva mnogo efikasnije", dodaje dr. Brigitte Bathe, rukovoditeljica razvoja soja *Corynebacterium glutamicum*.

"Sistemska analiza putova aktivnosti u stanicama za vrijeme proizvodnog ciklusa daje nam važne podatke koji usmjeravaju sojeve i proizvodne procese", iznosi dr. Mechthild Rieping, rukovodilac razvoja soja *Escherichia coli*. "Expressionist nas opskrbljuje sredstvima za laganu analizu i tumačenje podataka velikih istraživanja genskih ekspresija i time nam pomaže usmjeriti naša istraživačka nastojanja".

"Zadovoljni smo što smo proširili našu postojeću korisnu suradnju s tvrtkom Degussa, vodećom u industrijskoj biotehnologiji i time kao prvi ostvarili integraciju primjene genomike i transkriptomike. Sposobni smo poduprijeti taj pristup našom tehnologijom i poznavanjem moderne industrije prirodnih znanosti", dodaje dr. Othmar Pfannes, CEO-Genedata.

Profil poduzeća

Degussa AG je jedini proizvođač koji nudi sve tri važne amino kiseline za ishranu životinja: d1-metionin, L-lizin (Biolyt®) i L-treonin. Te amino kiseline proizvode se na pet lokacija u četiri zemlje. Feed Additives Business Unit ima vodeći položaj u trgovini amino kiselinama i prodaje svoje proizvode u 100 zemalja svijeta.

Degussa je multinacionalna korporacija stalno usmjerena na visoko dohodovnu specijalnu kemiju. U 2003. njezinih 47 000 namještenika ostvarilo je prodaju od 11,4 milijarde eura i operativnu dobit (EBIT) od 878 milijuna eura i time je treća po veličini njemačka kemijska tvrtka, a prva u svijetu u području posebnih kemikalija. Inovativni proizvodi i systemska rješenja daju tvrtki Degussa nezamjenjivu ulogu u uspjehu kupaca.

Genedata je specijalizirana za računalna rješenja istraživanja u prirodnim znanostima, otkrivanju lijekova i razvoju lijekova. Poduzeće ujedinjuje opsežnu znanstveno vrijednu računalnu platformu s ekspertnim znanstvenim savjetodavnim službama u svrhu rješavanja posebnih primjena i mnogostrukih terapijskih područja.

Osnovana 1997. godine kao "spin-off" tvrtke Novartis predstavlja privatno poduzeće koje je izraslo u interdisciplinarnu međunarodnu grupu zauzetih eksperata. Genedata sa sjedištem u Baselu, Švicarska, ima ogranke u Münchenu (Njemačka), San Francisku (SAD) i Bostonu (SAD). Poduzeće predstavljaju i Infocom Corporation (Japan), DigiGenomics (Tajvan), Research Instruments (Singapur, Malezija) i Syscons Bioinformatics (Indija).

Suradnici poduzeća Genedata uključuju veće farmaceutske i biotehnoške tvrtke i neke od svjetskih najnaprednijih istraživačkih organizacija u prirodnim znanostima, kao što su 454 korporacije među kojima su Altana Pharma, Altana Research Institute, Arrow Therapeutics, AstraZeneca, Aventis Pharma, Athelas, Bayer CropScience, Bayer Diagnostics, Bayer Healthcare, Berlex, Degussa, dia Dexis, DKFZ Heidelberg, DSM, Genetraks, NCC Singapore i NCC Japan, Medigene, MIT, MWG-Biotech, NITE, Novartis Pharma, Masterfoods, Pamgene, PathoGenoMik Network Germany, Roche Pharma, Schering, Serono, Syngenta, Wyeth Pharmaceuticals, Yamanouchi Pharmaceuticals, Stanford University i the Universities of California, Berkeley i Irvine, Goettingen, Michigan, Minnesota, Muenster i Wuerzburg.

Kontakt

Genedata AG
Dr. Jochen König
Business Development
telefon: +41 (0) 61 697 6994
faks: +41 (0) 61 697 7244
Jochen.Koenig@genedata.com
www.genedata.com

Degussa AG
Dr. Ralf Kelle
Feed Additives
telefon: +49 (0) 5201 711-3515
faks: +49 (0) 5201 711-3512
ralf.kelle@degussa.com
www.degussa.com

H.K.

IFAT Kina 2004.: Inovativne tehnologije za čisti zrak, čistu vodu i zdravi okoliš

- Vodiči na međunarodnom tržištu predlažu inovativne proizvode za održavanje čistog zraka, opskrbu vodom i uklanjanje vode, uklanjanje otpada kao i alternativne energije

- Rekordno sudjelovanje u prvoj priredbi - izlažu 234 poduzeća iz 17 zemalja

IFAT Kina, međunarodni stručni sajam za zaštitu okoliša startao je svojim prvim sajmom u Schanghai-Pudongu s rekordnim učesćem. Od 29. lipnja do 2. srpnja 2004. vodiči na tržištu i veliki sudionici struke kao što su Rethmann, Netzsch, Caterpillar China,

Flottweg, Grundfoss Pumps, ITT Flygt Pumps, KSB Shanghai Pumps, Parker Hannifin, Guangzhou Coming Industrial ponudili su inovativne proizvode i usluge za razvijeno tržište okoliša u Kini. Ukupno 234 poduzeća iz 17 zemalja na oko 13 000 m² izložbene površine predstavili su inovativne proizvode i usluge za sva područja zaštite okoliša kao i nova rješenja za opskrbu energijom i alternativne energije. Visoko atraktivna izložbena ponuda bila je dopunjena informativnim okvirnim programom s informativnim priredbama i predavanjima na teme opskrba vodom, uklanjanje otpadne vode, obrada voda, održavanje čistog zraka, alternativne energije, uklanjanje otpada i daljnja prerada. Poznati kineski i međunarodni stručnjaci obavještavali su o projektnom planiranju u Kini kao i o međunarodnim projektima o okolišu.

Uz najmodernije proizvode, usluge i servisiranja koja su na sajmu IFAT Kina predstavljena širokoj stručnoj publici iz svih regija Kine i Azije pripadaju proizvodi iz područja pripreme voda i uklanjanje otpadnih voda uz nova tehnološka rješenja iz područja pumpi, filtara, gradnji, cjevovoda, inovativnih laboratorijskih analitičkih postupaka, kontrole kanala, tretiranja industrijskih otpadnih voda, uređaja za taloženje i uređaja za desalinizaciju morske vode. Na programu su bile aktualne teme kao što je priprema pitke vode za hotele i gastronomiju.

Izlagači segmenta odstranjivanja otpada i reciklaže predložili su inovativna rješenja za odstranjivanje krutih tvari, opasnih tvari kao što je medicinski i biološki otpad, razvrstavanje otpada, optimiranje troškova, procesa uklanjanja otpada, reciklažu elektro-otpada kao i obradu taloženog mulja te preostalog materijala. U području održavanja i nadzora čistog zraka prikazani su filtri, kompresori, membranske tehnologije, novi sustavi čišćenja izlaznih plinova i odlaznog zraka. Proizvođači vozila pokazali su moderna vozila i konstrukcije za skupljanje otpada i otpremu kao i multifunkcionalnu akumulaciju. U području novih energija bila su predstavljena postrojenja na osnovi snage vjetra kao i nove metode dobivanja energije i goriva od biomase, bioplina, bioulja i biobenzina. Daljnja tema bila je zaštita od poplava i katastrofa.

Cilj sajma IFAT Kina bio je također opsežno posredovanje tehničkog znanja za zaštitu okoliša. U tom području su već na prvoj priredbi bila prikazana također brojna poduzeća s temama kao što su transfer tehnologije, financiranje, daljnje usavršavanje i trening, Life-Cycle Engineering i -Assessment, analiza sustava kao i E-učenje.

Rekordnim sudjelovanjem međunarodnih izlagača na sajmu i priratnom ponudom informatičkih priredbi i radionica uspješno je priređivačima sajma iz Münchena Messe München GmbH zajedno s njihovim kineskim suorganizatorima China Association of Resources Comprehensive Utilization (CARCU) ostvariti već pri prvom pokušaju uspješan koncept međunarodnog sajma za okoliš i zbrinjavanje te ga prilagoditi kineskom tržištu. Od svog postanka 1966. godine IFAT u Münchenu razvio je vodeću sajamsku priredbu struke.

14. međunarodni stručni sajam za vodu, otpadnu vodu, otpad i reciklažu pokazat će od 24. do 29. travnja 2005. specifična stručna rješenja i najnovije dostignuće tehnike za primjenu u praksi kao i gospodarski prihvatljiva rješenja te široku ponudu kvalificiranih uslužnih djelatnosti u području voda, otpadnih voda i otpada.

Informacije se nalaze na internetu: www.ifat-china.com H.K.